

23.6.2003

PSA- 2003- R-9-53

Kuopion kaupunki / Keskushallinto
PL 228
70101 Kuopio

Viite

Asia Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta Saaristokadun rakentamista

Kuopion kaupunki on toimittanut 7.4.2003 Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisen arviointiohjelman Saaristokadun rakentamisesta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeessa, koska ympäristöministeriö on antanut ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 2 momentin perusteella asiaa koskevan päätöksen 26.8.2002 (Dnro YM 3/5529/2002), jonka mukaan Saaristokadun rakentamiseen on sovellettava ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaista arviointimenettelyä. Antamassaan päätöksessä ympäristöministeriö on katsonut, että Saaristokadun rakentaminen aiheuttaisi todennäköisesti laadultaan ja laajuudeltaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 6 §:n hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan (Kuopion kaupunki) laatima suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeelle arviointimenettelyssä on tarkoitus tutkia, kuinka ympäristövaikutukset arvioidaan ja miten osallistuminen ja tiedottaminen arviointimenettelyssä toteutetaan.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on selvennetty liitteessä 1.

HANKKEESTA VASTAAVA

Hankkeesta vastaa Kuopion kaupunki.

HANKKEEN KUVAUS

Kuopion kaupungin tavoitteena on luoda Saaristokadun avulla kaupunki veden äärelle, eli ns. Saaristokaupunki, jonka kaupunginosat sijaitsevat n. 3 –8 km etäisyydellä keskustasta sen eteläpuolella. Pääliikenneyhteys Saaristokaupunkiin tulisi olemaan edellä mainittu Saaristokatu.

Saaristokatu on suunniteltu rakennettavaksi Tasavallankadulta Kumpusaareen ja Pöhlönsaaren kautta Käränkään ja sieltä Lehtoniemen länsipuolta myöten Keilankantaan.

Saaristokadun kokonaispituus on noin 5 km. Vesistöosuus Kumpusaaresta Käränkään on alustavissa suunnitelmissa suunniteltu matalikkoja seuraillen siten, että osa kadusta sijoittuu rakennettaville penkereille ja osa rakennettaville silloille, joiden alikulkukorkeus on 3 – 6 metriä. Pöhlönsaaren ja Kaivannonlahden välinen osuus kadusta on suunniteltu kapeana ja matalana maisemakatuna, jolla ajonopeudet ovat enintään 40 km/h.

Saaristokadun rakentaminen muuttaa nykyisiä vesiliikennereittejä ja väyliä siten, että Keilankantaan rakennetaan kanava, johon on tarkoitus ohjata Rauhalahteen menevä laivaliikenne, koska Saaristokatu Kumpusaaren ja Kärängän väliseltä osuudelta ei anna kaikilta osin mataline alikulkukorkeuksineen mahdollisuutta kulkea nykyisiä vesiliikenneväyliä. Keilankannan kanavan ylittävän sillan alikulkukorkeus tulisi olemaan 16 metriä ja sillan pituus tulisi olemaan 100 metriä.

TUTKITTAVAT VAIHTOEHDOT

Ympäristövaikutusten arviointi on esitetty tarkasteltavan ja tehtäväksi kahdelle eri vaihtoehdolle:

Saaristokatu rakennetaan, Vaihtoehto 1

Saaristokatu rakennetaan osayleiskaavaluonnoksessa osoitetulle paikalle. Katu toteutetaan kapeana ja matalana maisemakatuna, jolla ajonopeudet ovat alhaisia. Pöhlönsaaren ja Kaivannonlahden välisellä katuosuudella nopeusrajoitus tulisi olemaan 40 km/h. Kadun rakentamisella on kaksi eri linjausvaihtoehtoa Kumpusaaren ja Pöhlönsaaren välisellä osuudella sekä erilaisia silta- ja tasausratkaisuja. Keilankanta avataan kanavaksi laivareittejä varten.

Saaristokatua ei rakenneta ja Saaristokaupunki jää toteutumatta, Vaihtoehto 0+

Saaristokatua ei rakenneta, jolloin myös Saaristokaupunki jää toteutumatta. Tällöin kaupungin kasvualueet laajenevat Rautaniemen ja Lehtoniemen lisäksi Hiltulanlahteen. Samalla kerrostaloasuntojen osuus em. alueilla pienenee.

LIITTYMINEN MUIHIN HANKKEISIIN JA SUUNNITELMIIN

Saaristokatu ja sen rakentaminen liittyy oikeusvaikutteiseen Pohjois-Savon seutukaavaan ja sen korvaavaan tekeillä olevaan Kuopion seudun maakuntakaavaan ja keskeisen kaupunkialueen yleiskaavaan, josta Kuopion hallinto-oikeus on antanut päätöksen 20.6.2002. Päätöksessä Saaristokatu jätettiin vahvistamatta.

Hanke liittyy ja kytkeytyy tiiviisti valmisteilla olevaan Lehtoniemen osayleiskaavaan, joka on arviointiohjelman mukaan tarkoitus vahvistaa Saaristokadun ympäristövaikutusten arviointimenettelyn jälkeen.

HANKKEEN LIITTYMINEN MUIDEN LAKIEN MUKAISIIN LUPAMENETTELYIHIN

Saaristokadun rakentaminen edellyttää muutoksia nykyisiin yleis- ja asemakaavoihin ja uusien asemakaavojen laatimista. Asemakaavat hyväksyy Kuopion kaupunginvaltuusto.

Saaristokadun rakentaminen siltoineen, penkerineen ja ruoppauksineen tarvitsee vesilain (264/1961) mukaisen luvan Itä-Suomen ympäristölupavirastolta. Lisäksi mahdollisesti pi-

laantuneiden sedimenttien ruoppaaminen tarvitsee ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisen ympäristöluvan, jonka käsittelee joko Itä-Suomen ympäristölupavirasto yhdessä Saaristokadun rakentamisen vesiluvan yhteydessä tai Pohjois-Savon ympäristökeskus erillisenä ympäristölupana.

Kumpusaaren voimalaitoksen tontilta sekä Lehtoniemestä on suunniteltu louhittavaksi kalliota kadun pengerrakenteisiin. Louhinnan kestäessä vähintään 50 päivää, sitä varten on haettava ympäristölupa.

Hankkeeseen liittyvät katusuunnitelmat vaativat Kuopion kaupungin teknisen lautakunnan hyväksynnän.

Hankkeen toteuttamiseksi tarvittavan päätöksen tai luvan myöntävä lupaviranomainen ei voi kuitenkaan myöntää lupaa toiminnalle, ennen kuin ympäristövaikutusten arvioinnista on käytettävissä arviointiohjelma ja sen mukaisesti tehty arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisen ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 11.4.2003 – 23.5.2003. Kuulutus on julkaistu Savon Sanomat nimisessä lehdessä 11.4.2003. Arviointiohjelma on nähtävillä arviointimenettelyn ajan Kuopion kaupungin teknisessä virastossa ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmasta on pyydetty lausuntoja ja mielipiteitä 23.5.2003 mennessä Pohjois-Savon ympäristökeskukselle.

Kuopion kaupunki järjesti hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan yleisötilaisuuden 24.4.2003 Kuopion kaupungin valtuustosalissa.

Hankkeelle on perustettu hankeryhmä, johon kuuluvat Kuopion kaupungin eri osastojen ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen sekä ympäristövaikutusten arviointia laativan konsultin edustajat. Hankeryhmän työskentelyyn voivat tarvittaessa osallistua edustajat myös eri sidosryhmistä. Hankkeella on lisäksi projektinhallintaryhmä, johon kuuluvat Kuopion kaupungin ja suunnittelusta vastaavan konsultin edustajat.

Saaristokadusta ja Saaristokaupungista on omat internet-sivustot, jotka löytyvät Kuopion kaupungin sivuilta (www.kuopio.fi).

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin hankkeesta yhteensä 26 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois-Savon ympäristökeskus toimittaa kopion kaikista annetuista lausunnoista hankkeesta vastaavalle Kuopion kaupungille tämän lausunnon liitteinä.

Arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sisältö, jotka kohdistuivat arviointiohjelman sisältöön oli seuraava:

Pohjois-Savon liitto toteaa lausunnossaan, että Pohjois-Savon seutukaava on Saaristokadun vesistöosuudella tällä hetkellä ainoa oikeusvaikutteinen kaava. Koska seutukaavassa on Saaristokadun linjausta risteävästi merkitty laivaväylä, on Saaristokatuhanke seutukaavan vastainen, ellei korvaavaa laivaväylää suurille aluksille ole Keilankannan kautta toteutettavissa.

Ympäristövaikutusten arvioinnin ja yleiskaavoituksen samanaikainen käsittely aiheuttaa periaatteellisen menettelyongelman, jossa yleiskaavaa laadittaessa jo hyväksytään rakentamisvaihtoehto, vaikka hankkeen arviointimenettely vasta loisi sille edellytyksen. Menettelyn syy- ja seuraussuhde on osallisten näkökulmasta epäselvä.

Arviointimenettelyn aikataulu suhteessa alueen kaavoitukseen ja sen hyväksymiseen ei anna mahdollisuutta yleiskaavan tarkistamiseen, saati uudelleen nähtäville panoa, mikäli yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta edellyttäisi yleiskaavaan muutosta.

Itä-Suomen lääninhallitus, sosiaali- ja terveystoimi toteaa, että arviointiohjelmassa ihmisiin kohdistuvat vaikutukset ovat yleisluonteisia ja täsmentymättömiä. Ohjelmasta puuttuu ihmisten terveyteen liittyvä tarkastelu.

Arvioinnin piiriin tulisi liittää asuntoalueiden (Niirala ja Haapaniemi) läpi menevien tulo- ja menoväylien vaikutuspiirissä sijaitsevat häiriintyvät kohteet, kuten päiväkodit, koulut, vanhusten palvelutalot ja niihin kohdistuvat liikkumisen sekä asumisen estevaikutukset.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulisi käyttää sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoita.

Itse arvioinnissa käytettävät menetelmät on esitetty epäselvästi. Arvioinnissa käytettävät menetelmät tulisi olla sellaisia, että ne antavat mahdollisuuden vuorovaikutukseen ja, että asiantuntijoita käytetään täydentämään ja tulkitsemaan saatua mielipidettä.

Savo-Karjalan tiepiiri toteaa lausunnossaan, että Saaristokadun rakentamatta jättäminen johtaisi valtatie 5 sekä sisääntuloteiden liittymien ruuhkautumiseen, mikä samalla heikentäisi eteläisten asuntoalueiden vetovoimaisuutta.

Tiepiiri pitää välttämättömänä liikenne-ennusteiden ja -mallien laatimista, joissa uusien asuntoalueiden vaikutukset liikennejärjestelmään selvitetään.

Saaristokadun liikenteen vaikutukset lähitulevaisuudessa toteutuvaan ns. Kumpusaaren-tiehen tulisi myös arvioida.

Pohjois-Savon TE-keskus toteaa, että Saaristokadun penkereet tulevat muuttamaan veden virtauksia kadun länsipuolella olevalla vesialueella. Erityisesti matalilla vesialueilla tämä heikentää veden laatua ja vaikuttaa samalla haitallisesti kalakantoihin ja kalastukseen.

Kaloihin, kalakantoihin ja kalastukseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnista ja käytettävistä menetelmistä ei arviointiohjelmassa ole mainintaa. Nämä vaikutukset tulisi arviointimenettelyssä arvioida.

Virkistyskäyttöön kohdistuvien vaikutusten arviointiin tulisi sisällyttää myös virkistyskalastajat.

Lisäksi tulisi selvittää käyttävätkö ammattikalastajat katulinjauksen länsipuolen vesialueita kalastukseen ja arvioida tarvittaessa Saaristokadun vaikutukset ammattikalastukseen.

Kuopion kulttuurihistoriallisella museolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Etelä-Kallaveden kalastusalue sekä Lehtoniemen-, Petosenlammen- ja Saaristopappilan osakaskunnat esittävät yhteisesti, että vaikutusten arviointi vain kahden

vaihtoehdon välillä ei ole riittävä ja perustelevat sitä vesilain luvan myöntämisen edellytyksillä.

Siltavaihtoehtoista tulisi poistaa sellaiset vaihtoehdot, joilla vähennetään veden virtausmahdollisuuksia Saaristokadun rajaamalle vesialueelle.

Arviointiin tulee lisätä hulevesien vesistöön kohdistuvien vaikutusten arviointi.

Virtausmuutokset tulee selvittää ensisijaisesti tuulten aiheuttamien pintavirtausten osalta.

Arviointiselostuksessa tulisi esittää vesiliikenteelle asetettavien nopeusrajoitusten tarve Keilankannan kanava-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä.

Liikenteen meluvaikutusten arviointiin tulisi liittää myös vesistön virkistyskäytölle aiheutuvien vaikutusten arviointi.

Pohjasedimenttien liikkeelle lähteminen ja niistä aiheutuvat vaikutukset tulisi arvioida sekä penkereen rakentamisen ja mahdollisten ruoppausten osalta.

Kadun ylläpidon ja varsinkin talviaikaisen kunnossapidon vaikutukset sekä liikenteen päästöistä aiheutuvien suorien laskeumien vaikutukset vesistöön ja kalastoon tulisi arvioida.

Arviointiin tulisi liittää myös liikenneonnettomuuksien seurauksena ympäristölle syntyvien vahinkojen arviointi.

Kuopion kaupungin teknisen viraston mittausosasto, metsä- ja kalatalous toteaa, että Käränkä – Pölhön välisellä alueella olevien kalojen lisääntymisalueiden tuhoutumisen vaikutukset tulisi selvittää.

Koska Petosen ja Jynkänlahden asutusalueen hulevedet tulevat rasittamaan Saaristokadun rajaamaa vesialuetta, niin siltavaihtoehto C on paras esillä olevista vaihtoehtoista ja silloinkin siltaa 3 A tulisi ulottaa lähemmäksi Korkeasaarta, jotta vesien virtaus olisi mahdollisimman suurta.

Keilankannan avaamisen vaikutukset kalastoon tulisi arvioida.

Jatkosuunnittelussa Saaristokadun penkereet tulisi suunnitella siten, penkereiltä voidaan kalastaa.

Saaristokadun rakentaminen muuttaa vesien virtauksia, jonka seurauksena silta-aukkoihin muodostuu virtapaikkoja, joissa jääpeite on talvisin heikko. Tämän vuoksi jatkosuunnittelussa tulisi ottaa huomioon, että talvella alueella liikkuville olisi olemassa turvallinen Saaristokadun ”ylityspaikka”.

Kuopion Vesi esittää, että arviointiin tulisi lisätä tarkastelu siitä, muuttaako Saaristokadun rakentaminen Lehtoniemen jätevesien kulkeutumista Kallavedellä.

Arvioinnissa tulisi tarkastella myös sitä, mitä vaikutuksia Saaristokadun rakentamisella on Hietasalon tekopohjavesilaitokselle.

Kuopion kaupungin ympäristölautakunta toteaa, että arviointiohjelma on ylimalkainen ja kuvaa enemmänkin hanketta kuin ympäristövaikutusten arviointia.

Useiden vaikutusten osalta ei ole kuvattu arviointimenetelmiä.

Tarvittavien ympäristölupien osalta tekstissä on asiavirheitä, eikä tekstissä ole mainintaa louhinnan tarvitsemasta maisemaluvasta.

Vaikutusalueen rajauksessa on Siikalahti ja Särkilahden länsiosat jätetty huomioimatta.

Arviointiselostuksessa tulisi vaikutuksia arvioida huomattavasti nyt esitettyä rakennesuunnitelmatasoa yksityiskohtaisemmin ja kattavammin.

Melutasojen ja melualueiden oleelliset muutokset tulee selvittää koko tarkastelualueen katu- ja tieverkossa.

Pelkkien pakokaasupäästöjen määrällinen selvittäminen ei riitä, vaan arvioinnissa on tarkasteltava myös päästöjen aiheuttamia pitoisuuksia sekä Saaristokadun varrella että laajemmin tarkastelualueen katu- ja tieverkossa.

Kuvasovituksia tulisi käyttää hyväksi havainnollistamaan lähi- ja kaukomaisemassa tapahtuvia muutoksia.

Vaikutukset alueen virkistyskäyttöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen tulisi liittää arviointiin.

Saaristokadun rajaaman vesialueen tilaan kohdistuvia vaikutuksia tulisi tarkastella fysikaalis-kemiallisten ja biologisten muuttujien avulla niin vesistössä kuin myös pohjasedimentissäkin.

Virtausmuutosten vaikutukset Lehtoniemen jätevedenpuhdistamon jätevesien leviämiseen tulisi arvioida.

Saaristokadun varrella olevien saarten kasvillisuus, kasvisto ja kulutuskestävyys tulisi myös arvioida.

Onnettomuustilanteiden vaikutukset tulisi myös arvioida.

Kuopion Energia toteaa, että Kuopion Energialla on Kumpusaassa varattuna uudelle voimalaitokselle tontti, jonka vuoksi sähköverkkopalveluiden kannalta esitetyistä linjausvaihtoehtoista VE 1 on paras.

Kuopion satamatoimisto toteaa, että vaikutukset lintujen pesimäalueille ja kalojen kutualueille tulee arvioida.

Suuremmilla aluksilla Rauhalahteen tapahtuvan risteilyliikenteen muuttamisen Keilankannan avattavan kanavan kautta aiheuttaa kahden tunnin lisääjän risteilyyn, jonka vuoksi risteilyt tulevat kannattamattomaksi.

Saaristokadun rakentamisesta tulisi luopua ja toteuttaa vaihtoehto 0+, jossa kaupungin kasvualueet laajentuvat Hiltulanlahteen.

Kuopion kauppakamari katsoo, että esitetty arviointiohjelma muodostaa perustan, jonka pohjalta Saaristokadun valmistelua voidaan jatkaa ja arviointiohjelmassa on tuotu alustavasti esille hankkeen vaikutuksia kaupungin keskustan eteläosiin. Nämä vaikutukset tulevat varmasti täsmentymään työn edetessä.

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry toteaa, että arviointiohjelma on laadittu puutteellisesti.

Kaavoituksen ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn samanaikainen prosessointi antaa epäilyksen, että Saaristokatu toteutetaan siitä aiheutuvista haitallisista ympäristövaikutuksista huolimatta.

Ympäristövaikutusten arviointiin pitäisi kytkeä Lehtoniemen ja Rautaniemen osayleiskaavojen ympäristövaikutusten arviointi.

Arvioitavat kohteet tulisi arviointiohjelmassa olla tarkemmin määriteltyjä.

Virtaustutkimuksen lisäksi tulisi painottaa erityisesti herkkien alueiden vesistövaikutuksiin.

Arviointiohjelmassa sanotaan, että ensiarvoisen tärkeitä vertailutekijöitä tarkastellaan muita vaikutuksia havainnollisemmin, muttei tarkemmin mainita, mitä ovat tällaisia erityisen herkkiä kohteita.

Keilankannan avaamisen vaikutukset Lehtoniemen jätevedenpuhdistamon vesien virtauksiin tulee arvioida.

Kuopion Luonnon Ystävain Yhdistys ry esittää, että arviointiselostuksessa kiinnitettäisiin huomiota seuraaviin asioihin:

- Jynkänlahden syvänteiden tilan selvittämistä.
- Rakentamisen pysyvän vaikutusten arviointia Saaristokadun ja mantereiden välisellä vesialueella.
- Saaristokadun vaikutusten ennakkointia sen vaikutuspiirissä oleviin Kallaveden syvänteisiin.
- Saaristokadun ja Lehtoniemen jätevedenpuhdistamon vesistökuormitusten yhteisvaikutusten arviointia.
- Luontomaiseman lisäksi myös kulttuurimaiseman huomioonottamista eri vaihtoehtoisissa.
- 0+ vaihtoehdon todellista ja yhteismitallista arviointia ja toimenpiteiden vaikutusalueen laajentamista tämän vuoksi Hiltulanlahteen saakka.

Matti Partanen toteaa, että Kärängän kautta tapahtuva läpiajomäärä tulee olemaan kohtuuttoman suuri.

Haittojen ehkäisemiseksi tulisi Saaristokadulle asettaa 30 km/h nopeusrajoitus sekä kieltää kuorma- ja rekka-autoliikenne.

Arviointiselostuksessa tulisi tarkastella, mitä vaikutuksia pengerrakenteella on matalien lahtien vedenlaatuun ja arvioida vaikuttaako penger sinilevien runsastumiseen rajatulla vesialueella.

Saaristokadun rakentaminen antaa mahdollisuuden saarten asiattomaan käyttöön, haitaten näin rauhallista saaristoympäristöä.

Lisäksi Partanen esittää kohdan Kärängästä, josta tien tulisi lähteä Kumpusaareen päin, jotta Saaristokadun käytöstä aiheutuvat meluvaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä Kärängän saareen.

Pitkälahden - Petosen asukasyhdistys ry toteaa, että Saaristokadun ja Saaristo-kaupungin suunnittelu ympäristövaikutuksineen on elintärkeä toteuttaa olemassa olevien ohjelmien mukaisesti sekä selvittää vanhan ajotien liikenneturvallisuutta.

Mikäli Saaristokatu ei toteudu, Lehtoniemen ja Rautaniemen rakentuminen hidastuu huonojen kulkuyhteyksien vuoksi.

Särkiniemen – Särkilahden asukasyhdistys ry toteaa, että virtausmuutosten aiheuttaminen vaikutusten arviointiin tulisi kuulua myös Särki-, Sammal-, Siika- ja Jynkänlahtien vesialueet.

Lehtoniemi – Rautaniemi Kyläyhdistys ry esittää, että vesistöön ja luontoympäristöön kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan kattavasti ja tarkastellaan, kuinka erityisesti luonnon-tasapaino kestää muuttuvat ja lisääntyvät rasitukset vuosien mittaan.

Alueella olevat kulttuurihistoriallisten arvokkaiden rakennusten ja vanhojen hevosteiden säilymiseen ja niihin kohdistuviin vaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota.

Arvioinnissa ja jatkosuunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota asumismukavuuden ja elämissen laadun arvioimiseen ja säilyttämiseen alueella.

Alueella nyt olevien ihmisten mielipiteet pitäisi ottaa huomioon jatkossa.

Kanta – Kuopio Seura ry toteaa, että arviointiohjelmassa vaikutusalueeseen ei sisälly Siika- ja Särkilahden pohjukat, jotka ovat erittäin tärkeitä virkistyskäyttökohteita.

Meluvaikutusten arvioimiseen tulisi sisällyttää myös Tasavallan- ja Siikaniemenkadun varrella olevat alueet.

Raimo Kajanne toteaa, että jatkosuunnittelussa tulisi kiinnittää erityistä huomiota vesien virtaamiseen ja välttää niin sanottujen umpiperien syntymistä, jonka vuoksi esimerkiksi Kaivannonlahti tulisi avata vesien virtaukselle.

Lisäksi Kajanne tuo esille antamassaan mielipiteessä laajan joukon asioita, jotka liittyvät Lehtoniemen osayleiskaavan valmisteluun.

Tuula Kinnunen toteaa epäilyksen siitä, voidaanko vaikutukset todella arvioida ennakoon.

Saaristokadun rakentaminen vaihtoehtoon 0+ mukaisesti olisi ainoa ratkaisumalli, jolla saariston ja sen ympäristön säilyttäminen taattaisiin.

Männistön asukasyhdistys ry esittää, että vaihtoehtojen tarkasteluun lisättäisiin vaihtoehto, jossa Lehto- ja Rautaniemen ranta-alueet jätetään loma-asutusta varten ja asutusta ohjataan lähemmäksi keskustapalveluita. Myös asutuksen laajenemista Vaajasalon suuntaan tulisi tarkastella, koska vahvistetussa yleiskaavassa on varaus Pirttiniemen ja Vaajasalon väliselle sillalle.

Epävarmuus valtatie 17 oikaisun johdosta aiheuttaa sen, että Lahdentaan alueella ei tahdu mitään ympäristöä ja liikenneolosuhteita parantavia toimia.

Iiris Mertaniemi toteaa, että Saaristokadun rakentamisella on vaikutusta kaupungin keskustan liikenteeseen ja että Saaristokaupungista tapahtuva liikennöinti voitaisiin toteuttaa Petosen kautta edullisemmin, kuin Saaristokatu rakentamalla.

Vaihtoehtotarkasteluun tulisi lisätä vaihtoehto, jossa Saaristokatu kulkisi Lehtoniemestä Kärängän pohjoiskärkeen, josta edelleen Kumpusaareen.

Kaivannonlahden avaaminen tulisi tehdä siten, ettei siitä ole mahdollista kulkea veneellä.

Johanna Koistinen ja 10 muuta allekirjoittanutta esittävät, että vaihtoehtotarkasteluun lisättäisiin vaihtoehto, jossa Saaristokatu kulkisi nykyistä linjausta pitkin Käränkään ja jatkaisi siitä suoraan Kaivannonlahden yli siltana Lehtoniemeen ja yhtyisi siellä olemassa olevaan tiehen.

Lisäksi he esittävät, että sosiaalisten sekä melu- ja pölyvaikutusten arviointiin kiinnitettäisiin erityistä huomiota ja perustelevat sitä monilla eri Saaristokadun haittatekijöillä.

Aino Tiilikainen toteaa, että veden vaihtuminen Saaristokadun rajaamalla vesialueella aiheuttaa laatumuutoksia, joilla on vaikutuksia alueen virkistyskäyttöön.

Keilankannan avaaminen lisää vesillä tapahtuvaa liikennöintiä, jonka seurauksena meluvaikutukset lisääntyvät samalla kun korkealla sillalta meluvaikutukset ulottuisivat laajalle alueelle.

Arviointiohjelmassa ei ole riittävästi huomioitu, kuinka talvella jäällä tapahtuva liikennöinti vaikuttaa ranta-asuntojen ja niiden edustojen käyttöön.

Lisäksi Tiilikainen toteaa, että Lehtoniemen ja Rautaniemen osayleiskaavojen ja ympäristövaikutusten arvioinnin käsittelyjärjestys on virheellinen. Ympäristövaikutukset olisi pitänyt tutkia ennen kuin osayleiskaavasta päätetään.

Tapio Nokkala toteaa, että Saaristokadun tulee rajaamaan vesialueen, jossa hulevesien vaikutukset tulevat näkymään vasta vuosien kuluttua. Samalla pengertulee rikkomaan idyllisen saariston, jossa varsinkin kesäisin virkistyskäyttö on laajaa.

Arviointiohjelmassa ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota talviliikuntaan kohdistuvia vaikutuksia, kuten pilkkiminen, hiihtäminen jne.

Elinkeinoelämään, kuten laivaliikenteeseen, hotellitoimintaan jne., kohdistuvien vaikutusten arviointia ei ole kerrottu riittävästi.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioinnin ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa ja samalla erityisesti lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja heidän vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksiaan.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma ja esitys siitä, mitä tarvittavia selvityksiä hankkeesta vastaavalla on tarkoitus laatia ja kerätä varsinaisen arviointiselostuksen laatimista varten ja kuinka hankkeesta vastaava aikoo järjestää itse arviointimenettelyn.

Pohjois-Savon ympäristökeskus esittää ottaen huomioon myös arviointiohjelmasta saadut lausunnot ja mielipiteet seuraavat arviointiohjelman tarkennus- ja lisäselvitystarpeet:

Yleistä

Pohjois-Savon ympäristökeskus katsoo, että Saaristokadun rakentamista koskeva arviointiohjelma on rakenteeltaan ja sisällöltään puutteellinen ja sekava.

Arviointiohjelmassa painottuvat enemmän kaavoitukseen liittyvät asiat kuin varsinaisen hankkeen ympäristövaikutusten arviointi.

Arvioitavat asiat ja menetelmät on sanottu epäselvästi ja epätarkasti sekä kun vielä hankkeen ja kaavoituksen väliset yhteydet sekoittuvat keskenään; osallisten on lähes mahdotonta saada selvyys mitä on tarkoitus tehdä ja miten.

Vaikutusten arvioinnissa käytettävistä menetelmistä olisi tullut olla selvempiä kuvauksia ja esittää menetelmiin liittyviä epävarmuuksia ja oletuksia. Lisäksi pelkkä viittaus ”teh-dään asiantuntijatyönä” ei ole riittävä, varsinkaan kun arviointiohjelmassa ei kerrota ketä asiantuntijoilla tarkoitetaan.

Edellä mainitut asiat huomioiden arviointiohjelma ei vastaa ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain tavoitteita ilman, että siihen tehtäisiin periaatteellisia muutoksia ja täydennyksiä, joita on esitetty jäljempänä eri väliotsikoiden alla. Osa asioista on esitetty jonkun tietyn otsakkeen alle, vaikka sillä voisi olla merkitystä myös muiden väliotsikoiden asioihin.

Arviointiohjelmassa esitetty aikataulu voi olla liian tiukka eikä arviointiselostuksesta yhteysviranomaisen antamaa lausuntoa ja sen mukaisia mahdollisia toimia voi toteuttaa esitetyn aikataulun mukaisesti. Koska alueen kaavoitus kytkeytyy kiinteästi Saaristokadun rakentamiseen, kaavan vahvistaminen ennen lainvoimaista vesi- ja ympäristönsuojelulain mukaista lupaa on kyseenalaista, tosin se ei ole lakien vastaista. Lisäksi liian tiukka aikataulu hankaloittaa luotettavien selvitysten tekemistä.

Arviointiohjelman rakenne ja sisältö

Arviointiohjelman rakenteen olisi tullut olla jäsennellympi. Esimerkiksi nykytilanteen kuvaus ja hankkeen tavoitteet tulisi esittää jo arviointiohjelman alkupuolella, eikä vasta juuri ennen hankkeen vaikutusten arviointia kertovaa kappaletta.

Arviointiohjelmassa esitetty kartta-aineisto on sellainen, ettei siitä saa pienin poikkeuksin mitään selvää, eikä se täten vastaa tarkoitustaan. Arviointiselostukseen on liitettävä sellaiset kartta-aineistot, että osallisten on mahdollista tarkastella niitä ja laittaa kartta-aineisto vaikka liitteeksi, ellei niitä voi liittää tekstiin riittävän suurena.

Arviointiohjelmassa on monissa eri paikoin kerrottu kerättävän lähtöaineisto, mutta tarkempaa selvitystä kerättävästä lähtöaineistosta ja kuinka se kerätään ei ole kerrottu. Nämä asiat on kerrottava selkeästi ja ymmärrettävästi arviointiselostuksessa.

Vaikutusten arviointi tulee kokonaisuudessaan tehdä asiantuntevasti ja niin ymmärrettävästi, että kansalaiset pystyvät muodostamaan siitä selkeän käsityksen, millaisia ympäristövaikutuksia syntyy jos hanke toteutuu koko laajuudessaan, mukaan lukien alueen maankäyttöä koskevat ratkaisut.

Maankäytön suunnittelun kytkeminen osaksi hankkeen vaikutusten arviointia on ensiarvoisen tärkeää.

Arviointiohjelmassa on kerrottu lähinnä vain yksittäisen toimenpiteen tai toiminnon aiheuttamia vaikutuksia kuhunkin kohteeseen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkoituksena on kuitenkin tarkastella tiettyyn kohteeseen kohdistuvia kokonaisvaikutuksia. Esimerkiksi vesistöön kohdistuvien vaikutusten arviointi on jäänyt arviointiohjelmassa tältä osin puutteelliseksi.

Arviointiohjelmasta ei löydy mainintaa, kuinka vaihtoehdon 0+ mukaiset vaikutukset kaikilta osin todellisuudessa arvioidaan. Vaihtoehdon 0+ mukaiset vaikutukset on arvioitava tämän vuoksi tarkemmin ja yhtä kattavasti kuin vaihtoehdossa 1.

Tiedot hankkeesta ja sen sijainnista

Hankkeen kuvaus arviointiohjelmassa on esitetty suppeasti. Saaristokadun rakentamisen ja siihen keskeisesti liittyvän Lehtoniemen kaavoituksen välistä suhdetta on vaikea hahmottaa arviointiohjelmasta. Saaristokadun rakentaminen ja sitä kautta Lehtoniemen alueen kaavoitus on kytkettävä arviointiselostuksessa siten yhteen, että niiden välinen syy- ja seuraussuhde on ymmärrettävä ja selkeä.

Saaristokadun rakentamiseen tarvittavien massojen louhinnan on sanottu arviointiohjelmassa tapahtuvan sekä Kumpusaaresta että Lehtoniemestä. Näiden louhinta-alueiden esittäminen olisi tullut esittää jo arviointiohjelmassa, jotta osallisilla olisi ollut mahdollisuus arvioida niiden vaikutuksia.

Arviointiohjelmassa ei ole mainintaa lainkaan maanlajituspaikoista, joita erityisesti Keilankannan avaamisesta syntyvät maamassat tulevat tarvitsemaan. Näiden lajituspaikkojen paikat sekä läjityksestä aiheutuvat vaikutukset tulee arvioida arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelmassa esitetyt karttamateriaalit kaavoista ja kaavaluonnoksista eivät ole havainnollisia. Arviointiselostukseen on liitettävä selkeä ja riittävän kokoinen kartta-aineisto.

Arviointiohjelmassa olisi pitänyt kertoa lähinnä vain mitä, missä, milloin ja millä tavalla aiemmin tehdyt selvitykset on tehty ja mitä arviointiohjelman mukaan on tarkoitus tehdä. Arviointiselostuksessa tulisi sitten esittää näistä selvityksistä saadut tulokset. Nyt tehtyjen ympäristöselvitysten osalta asiat on esitetty liian lyhyesti ja epäselvästi sekä jätetty kertomatta tai esittämättä kartoin, mitä alueita selvitykset koskevat. Ympäristöselvitykset sekoittuvat tässäkin yhteydessä Lehtoniemen osayleiskaavoituksen vaatimiin ympäristöselvityksiin.

Tiedottaminen ja kansalaisten osallistuminen

Kuopion kaupunki on Saaristokadun rakentamisesta ja sen välttämättömyydestä Kuopion kaupungin maakäytön suunnittelulle tiedottanut julkisia tiedotusvälineitä hyväksi käyttäen kiitettävästi. Em. tiedottamisen seurauksena osallisille on jäänyt sellainen vaikutelma, että Saaristokadun rakentaminen on päätetty jo ennen kuin ympäristövaikutusten arvioinnista on saatu tulokset ja ennen kuin rakentaminen on saanut lainvoimaisen päätöksen Itä-Suomen ympäristölupavirastolta. Tällaisten virheellisten mielikuvien syntyminen tulisi esittää ja tuoda arviointiselostuksessa selvästi esille, että vasta nyt tutkitaan, suunnitellaan ja arvioidaan Saaristokadun rakentamista. Vasta sen jälkeen Saaristokatu rakennetaan, jos Itä-Suomen ympäristölupavirasto antaa siihen luvan.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty selvästi, kuinka hankkeesta tiedottaminen ja osallistuminen järjestetään. Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain keskeisenä tavoitteena on lisätä kansalaisille tapahtuvaa tiedottamista ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksia. Arviointia tehtäessä on oltava kiinteästi yhteydessä Saaristokadun lähivaikutuspiirissä

(mm. Lehtoniemi, Käränkä, Keilanlahtien rannat) oleviin ihmisiin ja riittävässä määrin kadun laajemmassa vaikutuspiirissä asuviin ihmisiin.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on kerrottu, että ympäristövaikutusten arvioinnista on jätetty pois aiemmassa vaiheessa vaihtoehtoina olleet tunneli- ja itäinen vaihtoehto. Näiden vaihtoehtojen poisjäännistä ei ole kuitenkaan kerrottu tarkemmin. Näiden vaihtoehtojen osalta arviointiselostuksessa on esitettävä tarkemmin poisjätön syyt ja perustelut sekä tarkasteltava riittävässä määrin niiden ympäristövaikutuksia.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty nyt esillä oleville linjaus- ja siltavaihtoehdoille minikäänlaisia perusteita tai tavoitteita. Nämä asiat on esitettävä selkeämmin ja perusteellisemmin arviointiselostuksessa.

Hankkeen edellyttämät luvat

Hankkeen edellyttämien lupien kuvaamisen yhteydessä olisi syytä kertoa perusteellisemmin, miten hankkeen suunnittelu ja toteuttaminen tulee etenemään sekä missä ja miten vaikutuspiirissä olevia ihmisiä tullaan tällöin kuulemaan ja mitkä ovat ihmisten vaikutusmahdollisuudet kussakin vaiheessa.

Hankkeen edellyttämiin lupiin tulee liittää myös louhinnan maisemaluvan tarve.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin

Arviointiselostuksessa on kerrottava tarkemmin, kuinka hanke liittyy alueella oleviin muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin sekä kuinka laajempaa aluetta koskevat suunnitelmat vaikuttavat hankkeen toteuttamiseen. Arviointiohjelmassa ei ole esimerkiksi selvää mainintaa, kuinka Kumpusaareen suunniteltu voimalaitoshanke ja Siikaniemen vanhan saha-alueen maankäyttö kytkeytyvät hankkeeseen.

Saaristokatu on tarkoitus rakentaa matalana maisematienä, jonka vuoksi hanke kytkeytyy samalla Kallaveden suurtulvalaskentaan. Nämä asiat on huomioitava jatkosuunnittelussa sekä huomioida suurtulvatyöryhmän suositukset tulvanuhan alaisten rakenteiden mitoituksista.

Vaikutusalueen raja

Arviointiohjelmassa vaikutusalueen raja on esitetty liian pienenä. Vaikutusalueeseen kuuluu merkittävästi laajempi alue kuin arviointiohjelmassa on esitetty. Kullekin eri tyyppiselle vaikutukselle on arviointiselostuksessa määritettävä tarkemmin vaikutusalueet. Esimerkiksi vesistöön kohdistuvien vaikutusten rajauksen sisälle tulee kuulua koko Saaristokadun rajaama läntinen vesialue. Jäljempänä eri väli otsikoiden alla on esitetty muitakin tarkennuksia vaikutusalueiden rajauksiin.

Vaihtoehdon 0+ vaikutukset tulee arvioida samalla laajuudella kuin vaihtoehto 1:ssä ja kiinnittää erityistä huomiota tällöin niille alueille ja siellä asuville ihmisille kohdistuviin vaikutuksiin, joihin asutus tällöin laajenee.

Luonnonolot ja maisema

Arviointiselostuksessa on selvennettävä, millä tarkkuudella, minkä tekijöiden osalta ja miltä alueelta selvitykset ja arviointi on tehty.

Luontoa ja maisemaa koskevat seikat tulee selvittää riittävän yksityiskohtaisesti vaikutusten arvioinnin kannalta sekä välittömältä vaikutusalueelta (alueet, jolla tekijät hankkeen toteutumisen myötä joko tuhoutuvat kokonaan tai muutosvaikutukset ovat huomattavat/merkittävät) että välillisten vaikutusten alueelta mukaan lukien uudet kasvusuunnat vaihtoehdossa 0+.

Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että luontoa ja maisemaa koskevat selvitykset ovat riittävän kattavat, monipuoliset ja luotettavat sekä sisällöllisesti että alueellisesti, jotta niiden pohjalta hankkeen toteutumisen vaikutukset eri vaihtoehtojen osalta ovat arvioitavissa.

Hankkeen vaikutuspiirissä olevan eläimistön tarkasteluun ja niihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin on liitettävä myös vesieläimistö. Luonnon monimuotoisuuden arviointiin tulee kaikilta osin kiinnittää arvioinnissa huomiota.

Saaristokadun varrella olevien saarten kasvillisuuteen ja kasvistoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida. Samalla tulee arvioida, kuinka kulutuskestäviä saarten luontoympäristöt ovat.

Maaperä, pohjavedet ja vesistö

Maaperään kohdistuvia vaikutuksia ei ole kerrottu arviointiohjelmassa riittävästi. Kalliolouhosalueiden ja läjitysalueiden esittäminen arviointiohjelmassa ja niistä aiheutuvien vaikutusten tarkasteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Hankkeen vaikutusalueella on vielä paljon ympärivuotista ja kesäasutusta, joiden vedenhankinta on järjestetty kiinteistökohtaisesti. Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomiota näiden kiinteistöjen vedenhankintaan mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten arviointiin.

Arviointiin tulee ottaa myös Hietasalon vedenottamolle mahdollisesti aiheutuvien vaikutusten arviointi.

Keilankanta on suljettu vesiliikenteeltä 1960-luvulla, jota ennen siitä oli mahdollista aikajoin kulkea pienveneillä. Sulkemisen seurauksena Keilanlahtien pohjasedimentit ovat lietyneet varsin voimakkaasti kuluneina vuosikymmeninä. Kannaksen avaaminen saattaa aiheuttaa voimakkaita virtauksia lahtien välillä, jolloin sedimentoituneet pohjalietteet saattavat lähteä liikkeelle. Näiden pohjalietteiden vaikutusten arvioimiseen samoin kuin myös pengerrakenteen rakentamisen samentumisvaikutuksiin ja koko vesimassan vaihtumiseen suljettavalla alueella tulee arvioida virtausmallinnuksien avulla. Jotta virtausmallinnus olisi luotettava, vaatii se tietoa monelta osin niin vesialueesta kuin myös järven pohjista. Näiden tietojen osalta ei arviointiohjelmassa ole mainintaa, joten niitä tulee tarkentaa arviointiselostuksessa.

Laivaliikenteen potkurivirtojen ja muun vesiliikenteen mahdollisesti aiheuttamien vaikutusten arviointi tulee liittää arviointiselostukseen.

Virtausmallinnukseen on liitettävä arviointi Lehtoniemen jätevedenpuhdistamon purkuvesien mahdollisista vaikutuksista Keilankannan kanavan kautta Saaristokadun rajaamalle läntiselle vesialueelle ja erityisesti Jynkänlahden syvänteisiin. Virtausmallinnuksessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota voimakkaiden tuulten aiheuttamiin pintavirtauksiin.

Mikäli virtausmallinnuksen perusteella näyttäisi siltä, että Jynkänlahden veden vaihtuminen estyisi tai hidastuisi, tulee Jynkänlahteen laskevien heikkokuntoisten lampien vaikutukset (esim. Petosenlampi) Jynkänlahden tilaan liittää arviointiselostukseen.

Rakennettavilta asuntoalueilta valuvien pinta-, sade- ja sulamisvesien vaikutukset vesistön laatuun tulee arvioida arviointiselostuksessa.

Saaristokadun rajaaman läntisen vesialueen lähtötilanne on selvitettävä arvioinnin perustaksi, jotta Saaristokadun rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset alueen vesistöön voidaan arvioida.

Aluerakenne ja maankäyttö

Arviointiohjelmasta ei selviä tarkasti, kuinka vaikutukset kaupunkirakenteeseen ja kaavoitukseen on tarkoitus arvioida, eikä selvästi kerrottu, mitä aluetta arviointi koskee. Arviointiselostuksessa onkin esitettävä selkeästi ja ymmärrettävästi, kuinka kukin tutkittava vaihtoehto vaikuttaa kaupunkirakenteen kehittymiseen ja eheytymiseen sekä mitä vaikutuksia vaihtoehtoilta on kaavoitukseen. Erityisesti arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota vaihtoehdon 0+ aiheuttamien vaikutusten kuvaamiseen.

Arviointiselostuksessa on esitettävä selkeästi ja ymmärrettävästi, mitä vaikutuksia lähialueiden ihmisten maankäyttöön hankkeen toteuttamisella on. Tällaisia vaikutuksia ovat esimerkiksi Saaristokadun aiheuttamat vaikutukset ihmisten liikkuvuuteen alueella sekä alueen virkistyskäyttöön.

Arviointiselostuksessa on esitettävä selkeästi sekä sanallisesti että kuvin alueen maankäytön suunnittelutilanne ja siihen mahdollisesti tapahtuvat muutokset kaikissa tutkittavissa vaihtoehtoissa.

Laivaliikenne on tarkoitus ohjata kulkemaan avattavan Keilankannan kautta. Tätä avattavaa laivaliikenne väylää tulevat mahdollisesti käyttämään myös muutkin vesillä liikkujat aina Kuopionlahden satamasta lähtien suojaisen sijaintinsa vuoksi. Tämän mahdollisesti lisääntyvän vesiliikenteen vaikutukset tulee arvioida arviointiselostuksessa. Lisääntyvän vesiliikenteen vaikutukset viihtyvyyteen tulee myös arvioida.

Hankkeen vaikutuksia koko eteläisen Kuopion liikennejärjestelmiin ja Niirala - Haapaniemi alueen liikenteeseen tulee arviointiselostuksessa arvioida liikenne-ennusteiden ja –mallien avulla.

Melu ja päästöt

Melu- ja pölyvaikutusten arvioinnissa käytettävien menetelmien tulee olla sellaisia, että niiden perusteella saadut tulokset ovat luotettavia ja ymmärrettäviä.

Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota lähialueiden asukkaille aiheutuviin melu- ja pölyvaikutusten arvioimiseen ja tulosten selkeään ja ymmärrettävään esittämiseen. Samoin liikenteen melun aiheuttamat vaikutukset vesistön ja saarten, joiden kautta Saaristokatu on suunniteltu kulkevan, virkistyskäyttöön on arvioitava.

Melu- ja päästövaikutusten arviointi on tehtävä myös Saaristokadun tulo- ja menoreittien varrella olevalle alueelle ja tarvittaessa koko tarkastelualueella.

Liikenteen päästöistä ja kadun ylläpidosta aiheutuvat vaikutukset vesistöön ja kalastoon tulee myös arvioida.

Meluvaikutusten arvioimiseen on liitettävä vesiliikenteen aiheuttamat vaikutukset erityisesti Keilanlahtien osalta ja huomioitava laskennassa tällöin heijastavat pinnat.

Virkistyskäyttö

Saaristokadun rakentamisen vaikutukset alueella tapahtuvaan virkistyskäyttöön erityisesti talvikautena tulee arvioida arviointiselostuksessa. Tällöin arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota avattavan Keilankannan ja rakennettavien siltojen kautta tapahtuvaan liikkumiseen.

Sosiaaliset vaikutukset

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää sosiaali- ja terveysalaan perehtyneitä asiantuntijoita.

Itse arvioinnissa käytettävät menetelmät on esitetty epäselvästi. Arvioinnissa käytettävien menetelmien tulee olla sellaisia, että ne antavat mahdollisuuden vuorovaikutukseen ja, että asiantuntijoita käytetään täydentämään ja tulkitsemaan saatua mielipidettä.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on tehtävä kokonaisvaltaisesti, jolloin arviointiin kuuluvat mm. ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen jne. kohdistuvat arvioinnit.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa tulee lähtötietoihin lisätä kadun tulo- ja menoreittien varrella olevat häiriintyvät kohteet, kuten päiväkodit, vanhusten talot jne., sekä näissä kohteissa ja Saaristokadun välittömässä vaikutuspiirissä olevien ihmisten haastattelulla saatavat tiedot siitä, kuinka he kokevat hankkeen uhkaavan heidän elinolojaan alueella.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten vähentämistoimenpiteisiin on arviointiselostuksessa kiinnitettävä huomiota. Vaikutusalueella olevilla ihmisillä tulee olla vaikutusmahdollisuuksia hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Avoin vuorovaikutussuhde alueen ihmisiin on perusedellytys arviointimenettelyssä.

Kalasto ja kalastus

Kaloihin, kalakantoihin ja kalastukseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnista ja käytettävistä menetelmistä ei arviointiohjelmassa ole mainintaa, joten niihin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida arviointiselostuksessa. Arvioinnissa on tällöin tarkasteltava myös rakentamisen aikaisten vaikutusten arviointi.

Virkistyskäyttöön kohdistuvien vaikutusten arviointiin tulee sisällyttää myös virkistyskalastajiin kohdistuvien vaikutusten arviointi.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisten vaikutusten tarkastelu on esitetty arviointiohjelmassa puutteellisesti. Vaikutukset työllisyyteen rakentamisen aikana sekä vaikutukset vaikutusalueella harjoitettavaan elinkeinoelämään mukaan lukien laivaliikenteen harjoittaminen tulee liittää vaikutusten arviointiin.

Rakentamisaikaiset vaikutukset

Rakentamisaikaisten vaikutusten arviointia ei ole esitetty lainkaan. Rakentamisaikaisten vaikutusten arviointi tulee liittää arviointiselostukseen. Rakentamisaikaiset vaikutukset tulee arvioida kaikilta osin sekä kertoa käytettävät menetelmät ja vaikutusalueet. Rakentamisaikaisten ja vesistöön kohdistuvien vaikutusalueiden määrittelyssä tulee käyttää hyväksi tehtyä virtausmallinnusta sekä ulottaa vaikutusalueiden tarkastelu riittävän kauaksi.

Haittojen torjunta ja lieventäminen sekä onnettomuuksiin varautuminen

Saaristokadun osalta on arvioitava erikseen liikenneonnettomuuksien aiheuttamat vaikutukset vesistölle ja liikenteelle. Samalla arviointiohjelmassa on esitettävä, kuinka mahdollisiin onnettomuuksiin varaudutaan ja kuinka ihmisille ja ympäristölle kohdistuvat riskit esitetään.

Rakentamisaikaisten haittojen torjuntaan ja arviointiin tulee kiinnittää huomiota arviointiselostuksessa ja jatkosuunnittelun yhteydessä. Samoin jatkosuunnittelun yhteydessä Saaristokadun tasausviivan korkeudessa ja silta-aukkojen mitoituksessa on huomioitava Kallaveden suurtulvatyöryhmän suositukset.

Melu- ja estevaikutuksen tarkasteluun ja lieventämistoimenpiteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota arviointiselostuksessa ja jatkosuunnittelun yhteydessä. Em. keskeisten haittojen torjuntaa ja lieventämistoimenpiteiden vaikutuksia tulee tarkastella myös sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta.

Epävarmuustekijät

Arviointiohjelmassa esitetty aikataulu saattaa aiheuttaa sen, ettei kaikkia selvityksiä voida toteuttaa siten, että saadut tulokset olisivat luotettavia.

Arviointiselostuksessa on esitettävä kaiken kerätyn aineiston osalta niihin liittyvät epävarmuudet.

Arviointiselostuksessa on tuotava esille ymmärrettävästi arvioinnissa käytetyt menetelmät ja mihin oletuksiin, laskelmiin jne. tarkastelu on perustunut ja millaisia epävarmuuksia saatuihin tuloksiin liittyy.

Vaihtoehtojen vertailu

Arviointiohjelmassa on kerrottu arvioinnin tapahtuvan rakennesuunnitelman tasoisesti, muttei tarkemmin yksilöity mitä se tarkoittaa. Osallisten on mahdoton arvioida tällöin vaihtoehtojen vertailua. Samoin arviointiohjelmassa olisi pitänyt kertoa miten todellisuudessa vaihtoehtojen vertailu tehdään ja kuinka eri tyyppiset vaikutukset arvotetaan.

Vaihtoehtojen vertailun tulee arviointiohjelmassa olla selkeä ja ymmärrettävä sekä läpinäkyvä.

Vaikutusten seuranta

Vaikutusten seurantaohjelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota vesistöihin kohdistuvien vaikutusten seurantaa.

Saaristokadun talviaikainen kunnossapito vaatii liukkauden torjunnassa normaalia enemmän suolan käyttöä, jonka vuoksi seurantaohjelmaan on liitettävä suolan aiheuttamien vaikutusten seuranta vesistöissä ja tarvittaessa kalastossa.

Melunsuojauksen ja pölyvaikutusten toimivuuden seurantamenetelmät tulee myös esittää seurantaohjelmassa.

ARVIOINTIOHJELMAN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 23.6.2003 alkaen Kuopion kaupungin teknisessä virastossa ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa niiden aukioloaikoina.

JAKELU JA MAKSUT

Kuopion kaupunki, PL 228, 70101 Kuopio

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1415 / 01) mukainen maksu.

Maksu on 3 400 €

Johtaja

Markku Henttonen

Ympäristöinsinööri

Jorma Lappalainen

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
Kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

TIEDOKSI: Erillisen jakelun mukaan
Suomen ympäristökeskus (ja 2 kpl arviointiohjelmia)

Liite yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamaan lausuntoon koskien Saaristokadun rakentamista, 23.6.2003

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset selvitetään riittäväällä tarkkuudella merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden suunnittelussa ja että ne kirjataan tulevien päätöksenteon pohjaksi. Ympäristövaikutusten arviointi ei siis ole itsessään päätös, eikä siinä oteta kantaan hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittojen korvaamisen haitankärsijälle, eikä siinä myöskään oteta kantaa suoranaisesti yksittäisiin yksityiskohtiin. Korvaus yms. vaateet käsitellään hankkeen jatkosuunnittelun ja päätöksen teon yhteydessä, kuten esim. vesilain tai tielain mukaisessa käsittelyssä. YVA-menettelyn tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun.

YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen, arviointiohjelman ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointimenettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa kerrotaan mm., mitä vaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana selvitetään. Ohjelman jälkeen laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää mm. vaihtoehtojen vaikutukset sekä haittojen ehkäisy- ja rajoittamistoimet.

Yhteysviranomainen kuuluttaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen vireilläolosta, kerää mielipiteet ja lausunnot ja laatii niiden pohjalta oman lausuntonsa asiakirjojen riittävydestä. Kansalaisilla, viranomaisilla ja muilla tahoilla on YVA-menettelyssä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoaikoina sisältöön selvitettävien vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten osalta.

Seuraavassa on kerrottu lyhyesti niitä käsitteitä ja termistöä, jota yleensä käytetään ympäristön vaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisessa arviointimenettelyssä:

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja/tai välillisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat mm.:

- Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maaperään, vesiin, ilmaan ja ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan ja selvitetään hankkeiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kuullaan niitä, joiden oloihin ja etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Arviointimenettely alkaa hankkeesta vastaavan esitettyä arviointiohjelmalla ja päättyy yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon arviointiselostuksesta.

Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan sitä toiminnanharjoittajaa, joka on vastuussa toiminnan suunnittelusta tai toteuttamisesta.

Yhteysviranomaisella tarkoitetaan asetuksella säädettyä viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään asianmukaisesti. Yhteysviranomainen kokoaa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä yhteenvedon ja liittää sen hankkeesta vastaavalle antamaansa lausuntoon. Yhteysviranomainen on aina asetuksen mukaan alueellinen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmalla tarkoitetaan hankkeesta vastaavan laatimaa suunnitelmaa kuinka he aikovat arvioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, mitä selvityksiä heillä on tarkoitus tehdä arvioinnin pohjaksi sekä kuinka he aikovat järjestää ihmisten kuulemisen ja osallistumisen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa, jossa hankkeesta vastaava esittää tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankkeen aiheuttamista vaikutuksista sekä esittää haittojen vähentämiseksi tekemiään ratkaisuja. Arviointiselostusta laatiessaan hankkeesta vastaava ottaa huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon.

Osallistumisella tarkoitetaan sitä vuorovaikutusta ja keskustelua, jota käydään hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten sekä hanke- tai vaikutusalueella asuvien välillä.